

Колодяжна А. В.,

канд. психол. наук, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну,

Київський національний університет технологій та дизайну

АКАДЕМІЧНА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Проблема академічної недоброчесності вимірюється століттями. Плагіат існує з часів виникнення писемності. Однак з появою Інтернету, який зробив доступ до інформації досить простим, проблема запозичень набула особливої актуальності. Поняття «академічна доброчесність» має загальні елементи, які включаються до його опису: справедливість, узгодженість, етичні принципи та відповідна мотивація. В освітньому контексті академічна чесність може розумітися як звичка вчитися та виконувати академічну роботу добросовісно та послідовно, прагнення навчатися та бути мотивованим послугою, яку це навчання може надати іншим [4; 8].

Академічна доброчесність вважається фундаментальною характеристикою для будь-якої академічної діяльності, необхідною в процесі викладання та навчання, спрямованою на досягнення найвищих стандартів якості та навчання, і, таким чином, вона – мета, до якої має прагнути кожна академічна установа [3].

Серед науковців активно обговорюється академічний плагіат та методи боротьби з ним, що спрямовані насамперед на виявлення дисертацій, монографій, наукових статей, що містять присвоєння чужих текстів та ідей, некоректне цитування, а також наукові підробки, сумнівне авторство, множинність публікацій [2].

Однак, у сучасній освіті ставлення до плагіату досі залишається досить терпимим. Викладачі університетів періодично намагаються звернути увагу педагогічної спільноти на академічне шахрайство студентів під час навчання та необхідність знаходження шляхів вирішення цієї проблеми, яка набула загрозливих масштабів у вищій школі [1; 3]. Йдеться про такі явища як списування, використання шпаргалок, пред'явлення роботи, що була завантажена з Інтернету або виконана іншою особою чи фірмою, що надає подібні послуги недбалим студентам [6]. Також

практикується переклад тексту іноземною мовою і навпаки, щоб видати його за свою роботу, застосовуються різні технічні засоби на заліках та іспитах, використовуються способи, що дозволяють обійти систему «Антиплагіат» та підвищити рівень унікальності роботи [1].

Критична загроза шахрайства для академічної доброчесності полягає в тому, що майбутні фахівці потенційно можуть отримати академічну кваліфікацію, яка не відображає їх реальних знань, навичок чи здібностей [5]. Таким чином, вищі навчальні заклади можуть випускати, наприклад, учителів, які не вміють викладати, лікарів, які не вміють лікувати, або бухгалтерів, які не вміють вести бухгалтерський облік.

Наявні підходи до академічної доброчесності пропонують ідеї, що ґрунтуються на концептуальних засадах, але, як і раніше, існує необхідність конкретизувати поведінку студентів щодо академічної доброчесності, а саме: самостійно виконувати завдання, цитувати та поважати працю інших, а також чесно співпрацювати під час виконання командних завдань [4; 8]. Звичайно, головна умова дотримання цих правил – це бажання навчатися.

Проблема академічної недоброчесності, може бути віднесена до тих питань, що не мають вичерпної множини рішень. Кожне з питань є симптомом іншої проблеми, кожне з рішень має наслідки, які породжують наступні. Не остання серед причин академічної недоброчесності серед студентів зростає разом з ними з дитинства. Починаючи зі школи дитина не вважає списування в товариша домашнього завдання або контрольної роботи за порушення. І в більшості випадків списування не завжди відбувається через лінощі і небажання. Навчання у школі, виконання домашніх завдань – серйозна та нелегка праця. Серед причин невиконання домашнього завдання може бути страх учня, що не зможе впоратися з поставленим перед ним завданням, або непосильність виконання домашнього завдання через великий обсяг завдань. Також не останнє місце в цьому переліку займає невміння працювати самостійно. Під час навчання у школі і особливо тоді, коли є проблеми, дитині

необхідні підтримка, підбадьорення, схвалення, які дозволяють зрозуміти, що вона діє правильно, дають впевненість у тому, що труднощі переборні і вчитель або батьки оцінюють його старання. Але на практиці все відбувається за іншим сценарієм. Батьки та вчителі самі дивляться на такі явища крізь пальці. Шкільна звичка переноситься в університет. Напевне, ще школа для дитини має стати прикладом доброчесності, коли привласнювати чужі думки, чужу працю вважатиметься неможливим. Тобто, йдеться про виховання таких екзистенційних категорій як сумління, честь, сором, гідність.

Авторитет вишу, його престиж розраховується не в кількісних показниках, а в якості підготовки випускників, їх глибоких знаннях, на унікальних освітніх традиціях, школах наукової творчості викладачів та студентів, що дозволяє не тільки передати фундаментальні знання, а й сформуванню людини духовну та моральну, що прагне і орієнтується на саморозвиток і самовдосконалення. Тільки така освіта здатна забезпечити успішне майбутнє нашої країни і тільки така освіта здатна вирішити проблему академічної несумлінності студентів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Артьомов П. М., Пак І. В. Академічна нечесність як елемент академічної культури українського студентства: результати емпіричних досліджень. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи.* 2016. № 37, С. 234-240.
2. Бахрушин В. Академічний плагіат і самоплагіат в науці та вищій освіті: нормативна база і світовий досвід. 2018. URL: <http://educationua.org/ua/articles/1128-akademichnij-plagiat-i-samoplgiat-v-nautsi-ta-vishchijosviti-normativna-baza-i-svitovij-dosvid> (дата звернення: 30.07.2022) .
3. Слободянюк О. М. Роль науково-педагогічного колективу у формуванні культури академічної доброчесності студентів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту.* 2018. № 6, С. 134-139.

4. Сорокіна Н. Г., Артюхова А. Є., & Дегтярєва І. О. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2017.
5. Bretag T., Harper R., Burton M., Ellis C., Newton P., Rozenberg P., ... & van Haeringen K. Contract cheating: a survey of Australian university students. *Studies in higher education*. 2019. Vol. 44(11), P. 1837-1856.
6. Curtis G. J., McNeill M., Slade C., Tremayne K., Harper R., Rundle K., & Greenaway R. Moving beyond self-reports to estimate the prevalence of commercial contract cheating: an Australian study. *Studies in higher education*. 2021. P. 1-13.
7. Fishman T. Academic integrity as an educational concept, concern, and movement in US institutions of higher learning. *Handbook of academic integrity*. 2016. P. 7-21.
8. Hall T. L., & Kuh G. D. Honor among students: Academic integrity and honor codes at state-assisted universities. *Journal of student affairs research and practice*. 1998 Vol. 36(1), P. 41-57.